

TAXE PERÇUE	GORIZIA	SETTIMANALE - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE
TASSA RISCOSSA	ITALY	GRUPPO II/70% - AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE		RIVA PIAZZUTTA, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481/533177 - Fax 533177 - Pošni t/rn 11234499
PODUREDNIŠTVO:		Vicolo delle Rose, 7 - 34135 TRIESTE - TRST - Tel. 040/414646

Glasbeni poklon centra Emil Komel v Gorici

Glasbena vzgoja je imela na Goriškem že od nekdaj lepo tradicijo, kar se je lepo izražalo v raznovrstnem glasbenem delovanju. Primer na glasbena vzgoja je omogočila, da so iz glasbenih šol izšli mladi pianisti, violinisti, solopevci itd. Pri tem je treba poudariti, da so glasbeni pedagogi vselej znali svojim učencem posredovati ne le tehnično in strokovno znanje, ampak tudi ljubezen do glasbe. Tako je bilo nekoč in tako je tudi danes.

Slovenski center za glasbena vzgoja Emil Komel v Gorici je za ta mesec načrtoval kar tri zaključne nastope svojih gojencev. Prvi je bil v dvorani Katoliškega doma, 8. junija, drugi v baročni dvorani ob cerkvi sv. Ignacija 13. t.m., zadnji pa bo v cerkvi sv. Ivana v soboto, 22. junija. Od 131 gojencev, ki so letos obiskovali pouk, na teh zaključnih nastopih sodelujejo le nekateri, vsi pa so med letom lahko igrali na nošnjih nastopih, ki jih je bilo kar precej, bodisi na goriškem sedežu, bodisi na oddelkih v Števerjanu, Štandrežu in Dobarčevu. Poleg tega so v teku zaključni nastopi na omenjenih oddelkih. Iz programa nastopov je razvidno, da je iz leta v leto bolj razvejan pouk različnih instrumentov.

Na prvem nastopu je o glasbeni šoli spregovoril njen ravnatelj prof. Silvan Kerševan.

POSREDOVATI GLASBENO VZGOJO

Ostali smo zvesti ciljem, ki si jih je zadala naša ustanova: Posredovati mladini glasbena vzgoja in s tem dopolnjevati delo, ki ga opravljajo že druge šole, kjer ima pa glasba še vedno malo prostora. Odkrivati mladim bogastvo glasbene govornice in s tem dati svoj doprinos pri vzgojnem procesu posameznika. Ob tem pa tudi vzgojiti generacijo izobražencev odprtega razuma in srca. Le taki bodo lahko znali pravilno usmerjati kulturno, pa tudi politično življenje v našem prostoru (in zakaj ne — tudi versko). Saj le kdor spozna veličino človeka, bo lahko zastutil v raznih situacijah, kaj je človeka vredno in kaj ne in kje je njegova vloga na tem svetu. Kaj pa naša šola in njena vloga v širšem okviru? Vtis imamo, da

se o njej zadnje čase več piše in govori. V mestnem in pokrajinskem okviru jo tudi z italijanske strani marsikdo pozna in tudi ceni. Še so pa primeri, ko nas prezrejo, včasih nehote, včasih pa tudi nameroma. Slovenski krovni organizaciji sta v svoj program vključili tudi slovensko glasbeno šolstvo v Italiji in mu hočeta dati nove, bolj ustrezne oblike. Vse to v pripravi na dan, ko bomo dobili zaščitni zakon in z njim tudi državno glasbeno ustanovo. To bi bila vsekakor lepa pridobitev in prav je, da se za to borimo. Tudi naša ustanova hoče v tem oziru dati svoj doprinos, čeprav se tudi zavedamo, da ne bo zaščitni zakon rešil vseh naših problemov. Še vedno bo potrebno kapilarno delo v vsaki najmanjši celici našega narodnega telesa in gotovo bo še aktualno nesebično in neplačano delo posameznikov. Tudi nova situacija v Sloveniji daje možnost za nove stike in nova sodelovanja. Zaenkrat pa ni opaziti vidnih premikov. Prof. Kerševan se je ob koncu zahvalil gojencem in njihovim staršem, vsem profesorjem in sodelavcem, pa tudi vsem, ki moralno in tudi finančno podpirajo njihovo delo.

Drugega večera se je udeležila tudi ga. Pavlina Komel, hčerka skladatelja, po katerem se glasbeni center imenuje. Prof. Kerševan jo je pozdravil in ji čestital ob njeni letošnji osemdesetletnici.

Prireditelji so trem nastopom dali naslov Glasbeni poklon gojencev. Gre res za pravi poklon, in sicer v več pomenih. Poklon predvsem velikim glasbenim mojstrom, katerih skladbe so gojenci skrbno pripravili. Poklon občinstvu, ki s simpatijo sledi glasbenemu razvoju naših mladih izvajalcev. In ne nazadnje — to lahko zapišemo — tudi poklon učencev svojim glasbenim učiteljem in mentorjem, ki so si toliko prizadevali za njihovo dobro pripravo in muzikalno rast. Veliki skladatelj Robert Schumann je o trdem, a hvaležnem glasbenem študiju in delu, pa tudi o potrebnih skromnosti napisal: »Če bi vsi hoteli igrati vlogo prve violine, ne bi mogli sestaviti orkestra. Zato spo-

(se nadaljuje na 2. strani)

Profesorski zbor in nastopajoči dijaki glasbenega centra Emil Komel

Javno obveščanje v demokratični družbi

Vse diktature hočejo imeti pod svojo kontrolo sredstva javnega obveščanja (radio, televizijo, časopise). V tem ni nobena diktatura izjema. Slovenska partija je bila posebno korenita. Po zmagi maja 1945 je ukinila ves dotedanji nepartijski tisk in dovolila samo svojega. To si je OF želela tudi v zamejstvu, zato vemo, kako je bilo s Slovenskim Primorcem, prvim nepartijskim časopisom med Slovenci po vojni.

Tako je bolj ali manj ostalo tudi v Sloveniji do odjuge. Z uvedbo demokracije je nastalo vprašanje, kako z mediji javnega obveščanja. Ti so namreč ostali bolj ali manj v rokah dotedanjih urednikov in časnikarjev, to se pravi ljudi, ki so prej

Volitve na Siciliji

Po referendumu v nedeljo, 10. junija, je bilo veliko pričakovanje, kako bodo izpadle volitve v deželni svet na Siciliji. Vsi glavni voditelji strank so napeli vse sile za uspeh svojih strank. Izidi so bili naslednji: KD je dobila 42,3% glasov in je napredovala za tri poslance; PSI je odnesel 13% glasov in dobil enega poslanca več. Zelo se je uveljavila lista RETE, ki je dobila nad 7% glasov. Gre za novo stranko, ki jo je ustanovil Leoluca Orlando, bivši župan v Palermu in nekoč viden leader Kršč. demokracije. Toda skregal se je z njo in nastopil s samostojno stranko. Zanj so glasovali posebno v Palermu.

Med ostalimi strankami je beležiti znaten padec bivših komunistov (PDS), ki so z drugega mesta prišli na tretje, ter misovcev, ki so izgubili polovico volilcev ter tri poslance. Razočarani so pravzaprav tudi socialisti, ki so pričakovali dosti večji uspeh.

Posledica teh volitev je, da je odpadla vsaka željica po predčasnem razpustu parlamenta. Nekoliko se je pomirila tudi polemika med predsednikom Cossigo ter demokristjani.

Volitve v Rusiji

Volitve so imeli tudi v Rusiji, v največji republik Sovjetske zveze. Prepričljivo je za predsednika bil izvoljen Boris Jelcin pred kandidatom partije Ryžkovom. Jelcin je odločen demokrat in kot tak v opoziciji z Gorbačovom. V zahodnem svetu so z veseljem pozdravili zmago Borisa Jelcina in ga že povabili v London.

Druge posebnost teh volitev v Rusiji je, da so v vseh velikih mestih bili izvoljeni za župane pristaši Borisa Jelcina; to velja še posebej za Moskvo in Leningrad. V tem mestu so se tudi odločili, da ga znova prekrstijo: ne več Leningrad, temveč Sankt Peterburg, ker je to mesto zgradil car Peter Veliki. Vendar bi se vprašali, ali bo Sankt Peterburg ali pa Petrograd, kot se je mesto imenovalo pred prvo svetovno vojno.

In vendar je bistvo demokratičnega življenja ravno razvejanost in svoboda medijev javnega obveščanja. V tem oziru se je sicer v Sloveniji nekaj obrnilo na bolje, a ne dovolj. Demokratične stranke in z njimi slovenska vlada niso v medijih (tv, radio, dnevniki) bile dovolj upoštevane, poročanje je bilo in je še vedno precej enostransko. Zato gre danes v Sloveniji tih boj za pluralizacijo teh medijev, da bi na radio in televizijo prišli tudi novi ljudje. Snuje se tudi nov dnevnik Slovenec, ki naj bi zapolnil luknjo v javnem obveščanju in prispeval k pluralizaciji medijev. Vlada je v ta namen določila 27 milijonov din. S

tem denarjem naj bi se krili dolgovi Demokracije (tednik, ki je izhajal v Ljubljani) in se postavil finančni temelj za novi dnevnik.

Tukaj pa se začne afera. V skupščini in v medijih obveščanja je opozicija zagnala vik in krik zaradi tega denarja, češ da bi se moral razdeliti med vse in ne samo med nekatere, da bi morali sredstva obrniti kam drugam (zdravstvo, šolstvo itd.). Pluralizacija medijev je pa bistveni pogoj za zdravo demokracijo. Glede tega sta se oglasili tudi Komisija za javno obveščanje in Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci. V njuni izjavi so tudi naslednje misli:

Izjava o javnem obveščanju

Ni presenetljivo, da je v deželah, ki se postopoma osvobajajo totalitarnih in avtoritarnih političnih ureditev, vprašanje javnega obveščanja (televizije, radia in časopisov) posebno pereče in občutljivo. Mnogi pravijo — in ne čisto brez razloga — da ima oblast tisti, ki ima v rokah televizijo, radio in tisk. Zato so — tudi pri nas — nosilci monopolne oblasti posebno skrbno nadzorovali sredstva javnega obveščanja.

Kdor se je prizadeval za demokratizacijo, si je prizadeval tudi za svobodo mišljenja in svobodno širjenje ter pretok informacij in idej. Demokracija in politični pluralizem sta bistveno vezana na demokratičnost in pluralnost javnih glasil.

Ko je pri nas že pred volitvami prihajalo do določene demokratizacije, je to odsevalo v sredstvih javnega obveščanja, čeprav ne v vseh enako in tudi ne vedno dosledno. Moramo pa dati priznanje tistim, ki so se že pod starim režimom bojevali za svobodo informiranja in širjenja idej. S tem so odločilno prispevali k spremembam, ki so jih prinesle volitve pred letom dni.

Vendar pa je treba na tem področju še veliko storiti. Žal teh zahtev nekateri nočejo prav razumeti in jih označujejo kot zahtevo po novem »enoumju«. Tako spet pačijo zahteve dosledne demokratizacije, kot se to tolikokrat dogaja. Popravljanje preteklih krivic imenujemo revanšizem. Če se Cerkev pojavi v javnosti ali zavzame nekdo, ki bi utegnil biti kristjan, kakšno vidnejše mesto, pa že pravijo, da se oživlja klerikalizem. Posebno zaskrbljujoči so ti pojavi, ko ne gre samo za nepoučenost in miselno zamegljenost, temveč za zavestno izkrivljanje dejstev. Tedaj lahko tudi domnevamo, da si določene skupine ali posamezniki prizadevajo ohraniti ali pa si zopet pridobiti monopolni položaj iz nedemokratičnih časov.

Drugo zaskrbljujoče dejstvo pa je opravljanje, obrekovanje in podtikanje v nekaterih javnih glasilih. Nekatera v tem še posebno prednjačijo. Kazenski zakonik sicer omogoča v takih primerih civilno tožbo, vendar je treba v tej zvezi opozoriti, da tudi z morebitno dobljeno tožbo ni nikoli mogoče popraviti moralne škode, ki jo utrpí oseba, ki so jo javno opravljali in obrekovali. Mnoge žrtve obrekovanja pa tudi nimajo časa ne potrpljenja, da bi iskale pravico po sodiščih. Zato je na tem področju treba predvsem uveljaviti etična pravila, utemeljena na človekovi pravici do časti in dobrega imena. Kdor pa enači demokracijo s svobodo javnega obrekovanja, ima o demokraciji sprevrženo podobo. Demokracija ne zahteva samo svobode, temveč tudi pravičnost. Brez pravičnosti se demokracija in svoboda sprevračata v boj vseh zoper vse, ker zmagujejo najbolj predrzni in brezvestni.

Komisija za javno obveščanje pri Slovenski škofovski konferenci dr. Janez Grill, predsednik

Komisija Pravičnost in mir pri Slov. škofovski konferenci Prof. dr. Anton Stres, predsednik

Slovensko-hrvaški tandem in »carinska vojna«

V obdobju, ko se naglo približuje datum slovenske osamosvojitve in ko kljub določenim uspehom v zunanji politiki Sloveniji in Hrvaški le ni uspelo dobiti dovolj zagotovil za priznanje, sta obe republik sklenili okrepiti skupna prizadevanja v medsebojni navezi. Najpomembnejša novica s sobotnega srečanja med obema republiškima delegacijama v Ljubljani, ki sta ju vodila Tudjman in Kučan (v slovenski delegaciji so bili še vsi najpomembnejši ministri, vključ-

no s premierom in predsednikom parlamenta Bučarjem) je, da bosta obe republik skupaj razglasili neodvisnost 26. junija, po njem pa naj bi, kakor je zapisano v skupni izjavi po srečanju, skupno nastopali nasproti zveznim organom in drugim republikam, čeprav to ne »prejudicira skupne slovenske-hrvaške državne ureditve«. Pač pa naj bi se začeli pogovori o carinski uniji, medtem ko sta obe republik napovedali postoi-

(se nadaljuje na 2. strani)

Ob nekem intervjuju

V letošnji 7. številki verskega lista Tretji dan je bil objavljen zanimiv intervju s p. Markom Rupnikom, ki je v našem zamejstvu dobro znan. V intervjuju je govoril tudi o naših razmerah, zato je prav, da si preberemo vsaj odlomek, ki se glasi:

»... Tisto živo, oživljajoče skupno jedro, ki bi ga mogoče lahko označili z neko krščansko socialno vsebino, se je počasi zasulo in vedno bolj sta izstopali dve skrajnosti nekdanje skupne življenjske vsebine. Katoliška, bela in liberalna, rdeča. Teh etiket je dosti in so postale nekaj okostenelega, strašilom podobnega. Sam lahko sprejemam te etikete zgolj kot zgodovinska dejstva, nikakor pa izraz sedanje žive kulture. Na katoliški strani manjka krščanstva. To stran, če že moramo uporabljati tak govor, doživljam izrazito šibko in odsotno. Razen nekaj laikov, izrazito uglednih, razgledanih in kulturno-duhovno živih skoraj ne vem, na koga bi se lahko obrnili. Mladih s krščansko inspiracijo življenja, da bi jim krščanstvo pomenilo življenjski cilj, življenjski naboj, je zelo malo. Ali pa so še zelo na začetku nekega bolj globokega in zavestnega življenja iz vere. Na tako imenovani levi strani doživljam več življenja, več miselne ostrine, a kljub temu ne kaj posebnega. Najmočnejši del pa je verjetno ekonomsko liberalističen, ki sta ga rodila oba tabora in bi bilo tragično, če bi ta konsumistična, svobodnjaška logika trga postala tisto glavno jedro manjšin. Sicer se deklaracijsko lahko oprijemamo ene ali druge dogme, vendar vprašanje od kod se srka življenjska, vsakodnevna kultura, pa ostane. Verjetno odgovor ni najbolj naklonjen ne slovenstvu ne krščanstvu, mogoče torej niti človeku. Če se trudimo, da Evropa ne bi bila samo bančnotržna

skupnost in če se trudimo za neko ponovno definicijo kulture religij, potem si lahko vsak sam odgovori.«

P. Rupnik je v času svojega delovanja v zamejstvu te stvari nenehno ponavljal: spomnimo se samo njegovih prispevkov v tržaški Mladiki. Trditve p. Rupnika so dobile privržence, pa tudi mnogo kritikov. Njegovo delo z mladimi pa je, kot je sam povedal, »vzburlilo tudi strašno odklonilno reakcijo«, katera je šla od ostrih kritik do mazaških akcij z grozilnimi napisi v Gorici. Omenjene reakcije je verjetno povzročila prav tista svobodnjaška logika, o kateri je govoril p. Rupnik. Povzročila pa jih je tudi »normalnost«, ki iz te logike izhaja, v kateri se ziblujemo in ki nas je pahnila vsakega v svojo trdnjavo, kjer se — na videz — zelo dobro počutimo in nimamo zato potrebe, da bi se resnično soočili z bližnjim in imeli z njim določen odnos. In če pomislimo, da se je zaradi enoumja v matici in ostrih ideoloških bojov na našem koncu marsikoga oprijela nekakšna totalitarna miselnost, ki je botrovala ihtavemu zavračanju sleherne miselne drugačnosti, si lahko predstavljamo, kako so ljudje, v katerih je taka mentaliteta globoko zakoreninjena, sprejeli p. Rupnika in njegovo delovanje. Marsikateri je bil vesel takega stanja, češ, saj ni tako slabo, saj nam gre konec koncev še kar dobro, čemu nam sedaj ta človek pravi to in ono? Nekaterim je prišlo to celo prav, saj so jim splošna apatija, pomanjkanje pravega odnosa med ljudmi in zapiranje v lastni vrtiček koristila. Zato ni nič čudnega, če je bil p. Rupnik zanje »moteč« ali »rušilen« element: soočanje z italijansko kulturo je tako zadobilo pomen poitalijančevanja, bolj zavzeto duhovno življenje pa odmik

od drugih važnih stvari (npr. politike, športa, gospodarstva itd.).

No, nobena potreba ni, da pišemo tukaj neke slavospeve p. Rupniku, saj so se mladi iz njegove skupine (za nekatere) mogoče res preveč zapirali v svoj krog in bili premalo aktivni in prisotni v vsakdanjem življenju. Kljub temu je njegova diagnoza o našem stanju v bistvu točna, le da smo si pred slednjim zapirali oči, in to tudi marsikateri katoličani. Situacija je taka, kot je in si ne smemo privoščiti napake, da bi jo spreminjali s kdovekakšnimi revolucionarnimi potezami. Marsikdaj je iskren pogovor stokrat važnejši kot največja revolucija. Ali smo še zmožni pogovoriti se (v družini, med prijatelji, v javnem življenju itd.), ne da bi se začeli kregati in ihtavo zavračati mnenje, ki je različno od našega? Če bi v tem uspeli, bi verjetno že opravili polovico dela.

nl

Naši Lojzeti in Lojzke

V petek, 21. t.m. obhajamo god sv. Alojzija Gonzage; letos poteče 400 let od njegove smrti. Bil je bogoslovec mlade Družbe Jezusove in je tudi sam mlad umrl, star 23 let.

Cerkev ga je kmalu proglasila za svetnika in za posebnega zaščitnika mladine. V bližnji preteklosti so to zelo upoštevale naše slovenske družine, ki so rade dajale dečkom in deklicam ime po tem svetniku. Zato imamo kar lepo število tistih, ki v petek godujejo. Med temi so kar trije škofje Slovenci: msgr. Alojzij Turk, beograjski nadškof, sedaj v pokoju v Novem mestu; Alojzij Šuštar nadškof in metropolit; Alojzij Ambrožič, nadškof v Torontu v Kanadi. Lojze je tudi nadškofov vikar v Trstu dr. Škerl. Pa še številni duhovniki so Lojzeti, da ne omenjamo naših Lojzk. Ne pozabimo tudi da je sedanji predsednik slovenske vlade Lojze Peterle.

Vsem godovnikom in godovnicam naša iskrena voščila še posebno letos ob jubileju njih nebeškega zavetnika.

vlade, le-te zadržuje na poseben račun v Sloveniji, zaradi česar je suša v zvezni blagajni še toliko večja. Da bi Slovenijo discipliniral, se je Marković po obisku v Ljubljani odločil, da sproži izvajanje odloka o novem zveznem carinskem zakonu, ki predvideva, da uvoznik ne more prevzeti blaga, dokler ne predloži potrdila o plačilu neposredno zvezni carinski upravi. To bi po slovenskih trditvah povzročilo velikanske zastoje na mejnih prehodih, po drugi strani pa pomeni vztrajanje na slovenski carinski zakonodaji prvi preizkus slovenske osamosvojitvene moči. Izid tega preizkusa je težko napovedati.

IZJAVA MINISTRA DE MICHELISA

Na zunanjem političnem področju je vsekakor zanimiv obsežni intervju, ki ga je jugoslovanskim novinarjem dal italijanski zunanji ministér De Michelis in to tik pred začetkom tedna, ko naj bi Evropa spet zavzela stališče do jugoslovanskega dogajanja in slovensko-hrvaške osamosvojitve. Napoveduje se tudi možnost, da bi na poti v Albanijo ameriški zunanji ministér Baker obiskal tudi Beograd. De Michelis je zelo jasn glede obsodbe Srbije zaradi blokade zveznega predsedstva in kršenja človekovih pravic, pomanjkanja prave demokracije in nasprotovanja unitaristični federaciji, pravi celo, da »razume smisel posameznih odločitev, ki so jih sprejele

Obhajanje Kristusove skrivnosti

2. tema pastoralnega zborovanja

Ob tem naslovu smo se pogovarjali o našem odnosu do sv. maše, kaj nam pomeni maša in sv. obhajilo ob nedeljah, pa tudi ob manjših cerkvenih praznikih, kaj nas najbolj prevzame ob sodelovanju pri maši, kaj mislimo o procesijah in romanjih, in še kako bi se kot Jezusovi apostoli približali vsem, ki so vero in Cerkev zapustili.

NEKAJ SPLOŠNIH IN KRITIČNIH OPAŽANJ OB TEJ TEMI

a) Za anketni list ali vprašalnik o doživljanju sv. maše in zakramentov je značilno najprej to, da so mnogi verniki ugotavljali, da je bil v glavnem pretežak.

b) Vprašalnik je imel 8 vprašanj in najmanj je bilo odgovora na vprašanje o načinu, kako se približati oddaljenim, nevernim.

c) Da je bilo težko odgovarjati, se je pokazalo morda tudi v tem, da smo dobili vrnjenih le 190 odgovorov, kar je približno polovica kot pri prvi temi.

Poglejmo najbolj značilne odgovore po vrstnem redu vprašanj, kot so bila postavljena na anketnem listu:

1) Lahko smo veseli in Bogu hvaležni, da velika večina naših ljudi jemlje nedeljo še vedno kot Gospodov dan in dan počitka, čeprav je še kje kaj tradicije. Veliko jih je zapisalo, da zanje nedelje brez maše ni in da če jim maša tudi navada, potem jim je to lepa in priljubljena navada! (Prav tako, dobesedno so zapisali.)

2) Vprašanje je spraševalo za pomen izraza evharistična daritev in izvor sv. maše. Večina vernih ljudi pravilno omenja Jezusovo zadnjo večerjo in daritev na križu kot začetek maše. Nekateri priznajo, da Jezusove in naše daritve še ne razumejo popolnoma ali v zadostni meri in bi si želeli svojo vero še poglobiti.

3) To vprašanje se je dopolnjevalo s 6. vprašanjem, obe sta spraševali o vplivu sv. obhajila in vere sploh oz. zakramentov na življenje. Odgovori so bili zelo bogati tudi na to vprašanje. Npr.: sv. obhajilo mi zelo veliko pomeni, daje mi moč za življenje, daje mi veselje in notranji mir, vpliva na mojo duhovno rast, daje mi pogum v trpljenju in boleznih, je duhovna hrana, brez katere bi bilo življenje prazno.

4) Ta vprašanja so skušala določiti razlike med doživljanjem posameznih delov sv. maše. Velika večina najbolj globoko doživlja spremenjenje, nič čudnega, saj je to v resnici najbolj sveti trenutek maše. Nekateri najbolj prevzame tudi doživljanje božje navzočnosti, zbrana skupna in osebna molitev, lepo petje. Mnoge vernike pa moti predolga pridiga, dolga obvestila po maši ali spoved med mašo. Nekateri so zelo duhovito pripisali, da pri maši ni kaj delati razliko med bolj ali manj.

5) To vprašanje je bilo zelo dolgo, saj je spraševalo, kako vpliva številnost udeležencev na doživljanje maše, predloge za izboljšanje maše, o mnenju o cerkvenem petju in še o mašah za posebne skupine vernikov, za mlade, zakonce. Le redkim številu udeležencev ne vpliva na doživljanje lepote bogoslužja, velika večina je pozitivno odgovorila na to vprašanje. S petjem je večina zadovoljna, mnogi pa omenjajo oddaljenost pevcev od oltarja, njihovo klepetanje med mašo, sicer pa da lepšajo naša bogoslužja in vse verske obrede. Glede maš za skupine se strinjajo, le bojijo se, da nas je malo, da bi se še delili.

6) To vprašanje se je dopolnjevalo s tretjim, čeprav je bil tu bolj poudarek na spovedi in sv. obhajilu. Le redki so zapisali, da imajo verske dvome, da jih že dolgo ni k spovedi, in dva ali trije, da po zakramentih ne čutijo nobene potrebe.

7) Vprašanje je spraševalo o odnosu do manjših cerkvenih praznikov do romanj in procesij. Morda se je prav pri tem vprašanju poznalo, da so v večini odgovarjali starejši ljudje. Večina toži, da so ti prazniki slabo obiskani, za procesije niso preveč navdušeni, ker da je udeležba premajhna, romanja pa podpirajo, a ne v moderni, izletniški obliki.

8) Glede odsotnosti mnogih od verskega dogajanja po naših cerkvah in kako se jim približati, je bila vsebina zadnjega vprašanja. Nekaj čez polovica vrnjenih anket je le na to vprašanje odgovarjalo. Večina omenja, da nam ne ostane drugega kot dober zgled in lepa beseda, vztrajna molitev. Morda da bi pomagal tudi osebni obisk duhovnika, in posebej bolj jih vabiti, ne se bati vedno znova povabiti jih zraven. Le redki so predlagali tudi posebna srečanja, predavanja ali celo duhovne vaje. Zanimiv je bil tudi predlog, da bi vsaj občasno imeli posebno mašo in srečanje za vse naše šolnike.

Žarko Škerlj

republike, vključno s sklepi o samostojnosti, če jih je mogoče razumeti kot okrepitev stališča, da se je potrebno pogajati«. Toda obenem pravi, da »nobena enostranska poteza in noben argument o demokratično izraženi volji ljudstva ne more veljati več kot pravila, o katerih govori pariška listina KEVS«. Še veliko bolj presenetljiv pa je njegov stavek, da »enotna, demokratična in drugačna Jugoslavija morda ne bo mogoča, toda v nobenem primeru ne bomo sprejeli enostranskih odločitev«. Vse to je podkrepil še z mislijo, ki bi jo bilo mogoče razumeti tudi kot posredno grožnjo, da bi se namreč lahko »pojavi tudi kakšne italijanske ozemelske zahteve, saj kakšen signal je bilo o tem že slišati. Jaz to ocenjujem sicer kot nezgodovinsko, *toda kdo ve, kaj se lahko pojavi jutri.*« Na vprašanje Delove novinarke, kaj

torej preostane severnima republikama, če Srbija ne bo pristala na dialog in pogajanja, ki jih De Michelis tako priporoča, nanje pa tudi vsekoli opozarjata Slovenija in Hrvaška, je De Michelis dejal, da je pač v takih primerih edino pravilo potrpežljivost.

Potrpežljivost da, toda do kdaj in za kakšno celo?! Po srečanju Tudjmana, Miloševića in bosenskega predsednika Izetbegovića je kljub drugačnim zagotovilom slednjega že slišati napovedi o nekakšni kantoni-zaciji te najbolj mešane republike. Za vso Jugoslavijo, posebej pa še za Slovenijo, prihajajo težki časi. Če bo šlo brez večjih političnih zapletov, opozarja bivši podpredsednik vlade Mencinger, bo standard v Sloveniji upadel vse do druge polovice prihodnjega leta.

Leon Marc

(nadaljevanje s 1. str.)

Glasbeni poklon...

štuj vsakega glasbenika na njegovem mestu.«

Težko je pisati o koncertu, zlasti o zaključnem nastopu glasbene šole, ne da bi omenili nastopajoče in njih profesorje. Vsa imena so navedena v lepo urejenem tiskanem sporedu. Tu bomo našli sam gojence. Nekateri izmed njih so nastopali večkrat, tudi na vseh treh večerih.

Prvi nastop je bil razdeljen na tri dele: Slovenski utrinki, Iz mojega albuma in Lieber Wolffi. Nastopili so: pevska skupina pod vodstvom prof. Franke Žgavec, nato Martina Hlede, Katja Bandelli, David Bandelli, Serena Mucci, Martina Nanut, Katja Sterpin, Dario Bertinazzi, Alenka Sobani, Mitja Čevdek, Irena Bednarik, Sandra Lombardi, Zulejka Devetak, Barbara Peršič, Michela De Castro in Miran Devetak (klavir), Ana Černic, Ana Čuk, Marko Gus, Giovanna Prizzi (flavta), Peter Gus (violina), Verena Čevdek (čelo), Valentin Devinar in David Cej (harmonika), Arturo Miranda, Erik Feri, Stefano Passelli, Giuliana Pavo (kitarar) in pevci Mirjam Pahor (sopran), Barbara Piccolo (mezzosopran), Rudi Gorian (bas).

Na drugem večeru so poleg nekaterih že omenjenih nastopili še Guido Michelon, Valentina Pavo (klavir), Danijel Devetak, Sara Vittori (violina). Miran Devetak je tok-

rat nastopil tudi s čelom. Na obeh večerih je nekatere točke spremljala prof. Helena Plesničar, na prvem tudi Valentina Pavo.

Zaradi velikega števila nastopajočih in obsežnega programa ni mogoče kaj več napisati o posameznih izvajalcih. Menimo pa, da je treba — to naj velja njim in vsem profesorjem — vsaj simbolično izreči priznanje za opravljeno delo in trud dvema osebama, ki tako vodstveno kot mentorsko predstavljata slovenski glasbeni center. To sta predsednica prof. Franke Žgavec in ravnatelj prof. Silvan Kerševan. Vsa letošnja nastopi dokazujejo, da je bilo glasbeno vzgojno delo centra Emil Komel pravilno zasnovano in da je nad vse uspešno. To pa je za vse tudi najlepše priznanje in zadoščenje.

I. b.

Slovensko-hrvaški tandem in »carinska vojna«

pno uvedbo lastne valute.

Toda kot poudarjajo tukajšnji komentatorji, se je prvi resno zoperstavil slovenski odločitvi prav Marković in ne Armada. Po govoru v slovenskem parlamentu, ki je izzvenel dokaj dramatično, sem pa tja tudi roteče ali celo grozeče, zvezni premier tudi vse do jutranjih ur s slovenskimi gostitelji le ni dosegel soglasja glede plačevanja carinskih dajatev. Slovenija namreč že nekaj mesecev, namesto da bi carine plačevala neposredno na račun zvezne

Razgovor z Aleksijem Pregarcem

o obisku pri rojakih na Skandinavskem

Pri slovenskih izseljencih na Skandinavskem se je med 16. in 23. majem letos mudil Aleksij Pregarc, pesnik, pisatelj, gledališki igralec in radijski napovedovalec, doma iz Ricmanj pri Trstu, sicer pa znan po vsem slovenskem in širšem prostoru kot besedni ustvarjalec in poustvarjalec. Obisk, ki se ga je udeležil tudi slovenski minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, je organiziral Svet slovenskih krščanskih izseljencev s sodelovanjem Slovenske izseljenske matice in novoustanovljene Slovenske zveze na Švedskem (slednja je nastala po izstopu iz Jugoslovanske izseljenske zveze).

VPR.: Aleksij, kako je do tega obiska prišlo in kakšen je bil njegov namen?

ODG.: Obisk je bil rezultat mojih prejšnjih nastopov v Parizu, Celovcu in Ljubljani. Njegov pobudnik je bil predvsem g. Jože Drolc, vodja misijskega središča v Göteborgu. Na Skandinavsko sem šel z namenom, da med tamkajšnje rojake ponesem slovensko umetniško besedo, pa tudi zanimanje za današnji slovenski trenutek.

VPR.: Koliko je Slovencev na Skandinavskem?

ODG.: Za število ne vem. Na Danskem jih je vsekakor manj, več na Švedskem. Na vseh prireditvah pa je bila udeležba polnoštevila. Zlasti veliko rojakov se je nabralo na vsakoletnem Binkoštnem srečanju pri Vadsteni ob Vätterskem jezeru, ki predstavlja priljubljenost za krepitev verske in narodne zavesti, pa tudi medsebojnih človeških vezi. Letos je tam maševal mariborski pom. škof Smej.

VPR.: So to v glavnem ekonomski ali politični emigranti, kako živijo, ali so narodno zavedni, kako spremljajo dogajanje doma, kako so organizirani?

ODG.: Emigranti so v glavnem ekonomski, narodna zavest je kar živa. Dogajanje doma spremljajo z zavzetostjo in ponosom. Ne gre po-

zabiti, da so ti ljudje vsa ta leta imeli težave z jugosl. tajno službo in da so se ob političnih spremembah doma oddahnili. Njihovi medsebojni odnosi so strpni, laže se sporazumevajo, pozna se, da živijo v vzdušju demokratične države.

Naši ljudje so se morali zelo trdo zagristi v delo, vendar so si vsi gmotno opomogli, čeprav ni nihče med njimi izrazil bogat. Z osamosvajanjem Slovenije se hrepenenje po domu veča. Organizirani so v društvih (npr. Slovenska zveza na Švedskem), med njimi jih veliko prihaja s Primorskega in iz drugih obmejnih dežel.

VPR.: Kako je potekal obisk?

ODG.: V štirih dneh sem imel kar šest nastopov, vse na Švedskem. Višek je obisk dosegel med že omenjenim romanjem pri Vadsteni. Po procesiji sem nastopil v katedrali sv. Brigite s teksti A.M. Slomška, Alojza Rebule, Alberta Miklavca in Ljubke Šorli, popoldne pa v mestni dvorani na kulturnem večeru ob prisotnosti švedskih oblasti. Nastopal sem tudi na radiu ter posnel prozno in pesniško gradivo ter intervju z urednico slovenskih oddaj na švedskem radiu.

VPR.: Kaj si želel z izbranimi teksti poudariti?

ODG.: Spored sem seveda sprtima prilagajal z ozirom na pričakovanja poslušalcev. Skušal sem v njih oživiti tisto, kar sem slutil, da so prinesli iz domovine in obdržali v sebi. Klasične in moderne avtorje sem povezal v simbiozo, s katero sem zlasti pokazal, kolikšno trpljenje je naš narod prestal, da je prišlo do tega trenutka, ko kaže, da je najhujše že mimo.

VPR.: In kakšen je bil odziv pri občinstvu?

ODG.: Z eno besedo: izjemen. Najbolj navdušeni so bili nad Slomškom, Prešernom, Cankarjem, pa tudi nad sodobnimi teksti, ki obravnavajo izseljenstvo in tujino. Ljudje so se jokali, po vsakem nastopu so hoteli razgrabit tekst in to kaže na dolgoletno mlačno skrb domovine v kulturnem, da ne rečem v iznakaženem političnem smislu. Vsekakor sem se pri izboru omejil na podajanje sicer angažirane, vendar čiste literature v najzlahtnejšem pomenu besede, kajti politično razlago slovenskega trenutka je opravil minister Dular.

Skratka, s potovanja po Skandinaviji in obiska pri Slovincih sem odnesel nepozabne vtise. Naši tamkajšnji ljudje so vredni vse drugačne pozornosti od tiste, ki jim je bila nudena doslej.

Pogovarjal se je Tomaž Simčič

Svetovni slovenski kongres 27. - 30. junija

Kot je znano, so v teku zaključne priprave na izvedbo Svetovnega slovenskega kongresa, ki se bo odvijal v Ljubljani ter v Celju od 27. do 30. junija. Ustanovljene so bile številne Konference širom po svetu — med drugimi Konferenca za Furlanijo-Julijsko krajino — tako da lahko pričakujemo v Ljubljani delegate in predstavnštva Slovencev kar 18 držav od obeh Amerik preko Evrope do Avstralije.

Po dolgih desetletjih se bo tako konec meseca v Ljubljani zbrala večina vej in tokov slovenstva, ne glede na politične, ideološke, verske ter geografske in državne pripadnosti. Znotraj raznih prireditev naj omenimo »zamejski dan« 28. junija, ko bo naš prostor sprejel v goste

Med 24. in 26. majem je v okviru letošnjih Dunajskih slavnostnih tednov poleg posvetovanja o Srednji Evropi na Avstrijski akademiji znanosti potekal mednarodni simpozij Nove domovine - nove tujine. Na njem je sodelovalo več mednarodno uveljavljenih strokovnjakov, na primer profesor sociologije na Svobodni univerzi v Berlinu Dietmar Kamper, bolgarska pisateljica Blaga Dimitrova in njena v Parizu znanstveno delujoča rojakinja Julia Kristeva, predsednik vlade češke federativne republike dr. Peter Pithart, madžarski literarni zgodovinar Laszbo Földényi, madridski profesor filozofije José Jimenez, beograjski univerzitetni profesor Zoran Djindjić in številni drugi.

V ospredju simpozija z različno usmerjenimi predavanji in z več ali manj filozofsko obarvanimi disputi je spet stala aktualna tema narodov in nacionalističnega vključevanja v združeno Evropo.

Edini slovenski prispevek, predavanje dosedanjega predsednika slovenskega PEN-kluba Draga Jančarja, ki ga je naslovil po Kleistovi istoimenski veseloigri Razbiti vrč - Der zerbrochene Krug, je opozoril na misel iz te klasične nemške igre, da usodni kamen spotike nosi vsakdo v samem sebi. Dejstvo tudi je, da je vrč razbit, za črepinje pa smo krivi vsi. Na narodnostnem področju skušamo lepiti in popravljati nastalo škodo, vrč skušamo oblikovati v njegovo staro pra-podobu, vendar se nam to ne more posrečiti. Jančar je v tem referatu, s katerim je pred tem nastopil že na nedavnem 24. mednarodnem srečanju PEN-kluba na Bledu, tudi aktualno poudaril, da si je Kleistov nauk treba vzeti k srcu, ko govorimo o starih nacionalizmih v novi Evropi, ki utegnejo razbiti ali pa so že razbili vrč komaj vzpostavljenega... ravnovesja.

Lev Detela

Simpozij je bolj ali manj tvorno oblikoval mednarodno znani berlinski sociolog in filozof dr. Dietmar Kamper. K problemu je pristopil v luči zgodovinske antropologije, ki kritizira evropsko tvorbo civiliziranega domačina, ki da se loči od sovražno razpoloženega primitivnega tujca. Ta problematika je prevladovala tudi na zaključni okrogli mizi, pri kateri so nekateri udeleženci zelo filozofsko abstraktno govorili o pojmu domovine in tujstva. Zato je bila upravičena zahteva švicarskega psihoanalitika in sedanjega docenta na univerzi v Frankfurtu na Maini, dr. Maria Erdheima, da moramo problem domovine in tujine nujno konkretizirati. Menil je, da je domovina vedno nekaj snovnega. Sestavljena je iz ljudi in njihovega jezika ter zgodovine, pa tudi iz tistega, kar te ljudi obdaja, iz stavb, mest, cerkva, gradov, polj, živali, gora, voda in gozdov.

Na Angelsko goro smo se podvizali

(Ob stoletnici rojstva Narteja Velikonje)

»Da še niste bili na Angelski gori! Česa čakate? Podvizajte se! Danes je angel še v oltarju! Če se cerkev podere, ga ne bo več.

Angelska gora je takšen kraj, da je visoko nad drugimi. Angelskega gora sega od Sinjega vrha do čavenskega čela. Na Goro se podvizajte!«

Tako začenja Narte Velikonja povest Besede, ki je leta 1937 izšla pri Goriški Mohorjevi družbi, in njegov poziv bralcem, naj obišejo njegovo ožjo domovino, rojstni Dol in bližnjo Otlico s farno cerkvijo, velja takrat zlasti rojakom zaslužnjene Primorske.

V prvih dneh tega meseca pa nas je vabila Angelska gora in nas pričakovala, da prav v kraju, kjer mu je tekla zibka, kjer je bil krščen in je preživel mlada leta, javno proslavimo stoletnico njegovega rojstva in s tem odstranimo madež dvojne krivice, ki mu jo je storila nova povojna oblast, ko ga je obsodila na smrt in hkrati na trajno pozabo s prepovedjo njegovega imena v javnosti, a bil je v resnici kriv le tega, da je v še »neosvobojeni« Ljubljani kot veren človek odločno izjavljal, da odklanja svobodo, slonečo na zločinih.

Nekaj časa je res kazalo, da bo pisatelj v domovini pozabljen, in zato

je ob desetletnici njegove smrti Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu predvsem po zaslugi dr. Tineta Debeljaka izdala zbirko novel in črtic Ljudje in v obrazložitev svoje odločitve med drugim zapisala:

»Spričo tega je delo Narteja Velikonje postalo kulturna vrednota, za katere ohranitev in poživitev pade odgovornost na slovensko - emigracijo. In zategadelj čuti Slovenska kulturna akcija dolžnost, da obudi ubitemu Narteju Velikonji njegovo pisateljsko ime, da ga postavi v pravi luči pred slovensko javnost v emigraciji in preko nje v domovini, da ne bo mogla iti mimo njega literarna sodobnost, še manj pa bodočnost, ki mu bo morala najti pravično cenno med slovenskimi pisatelji.«

Pred leti je naš maturant ob sklepu svojega referata o Velikonjem literarnem ustvarjanju pri omembi te izjave SKA pripomnil:

»Kot so resnične te besede, tako bi se tudi morale uresničiti, da bo Velikonja »po nasilni smrti in po še nasilnejšem izgonu iz slovenske slovstvene zgodovine« dobil pravo mesto med našimi književniki.«

In tisti čas je napočil: razmere se spreminjajo in krivice preteklosti se postopoma odpravljajo. Svečanost,

s katero smo se prejšnjo soboto spomnili Narteja Velikonje prav na dan stoletnice njegovega rojstva, je brez dvoma pomenila zasluženo priznanje za vse, kar je ustvarilo njegovo pero, in njegovo dokončno vrnitev v krog slovenskih besednih ustvarjalcev.

Z zadovoljstvom lahko sicer ugotavljamo, da so ga posamezniki že vzeli s pozornostjo v pretres, a posebno veselje nas prevzema ob vesti, da so se v slovstvenih krogih odločili za delo, s katerim ga bodo v celoti odkrili vsej slovenski javnosti.

Primerno pa se nam zdi v tem trenutku, da tudi tu v zamenjstvu nekoliko spregovorimo o tem sinu Primorske in ne samo zato, ker je del njegovega življenja povezan z Goričko in ker je kot pisatelj pripadal, kakor je zapisal dr. Debeljak, »generaciji, ki je tik pred svetovno vojno izšla z Goriške in se začela literarno uveljavljati predvsem v akademskem listu Zora na Dunaju in v Domu in Svetu«.

Iz krstne knjige zvemo, da se je Narte Velikonja rodil na Dolu 8. junija 1891 kot sin gozdnega čuvanja Ignacija in Marije Bevk in bil krščen v cerkvi na Otlici. V poznejših letih je sam pripovedoval kot spreten hu-

Rojstna hiša Narteja Velikonja s spominsko ploščo

morist, kako so ga na poti h krstu v krčmi zamenjali s štruko kruha in kako si je gospod Štepančič moral pomagati za izbiro imena. Naj še povemo, da je bil za humor nadvse hvaležen materi, »vedri, preprosti Bevkovi Micki«. Prislunhimo drugemu prizoru:

»Potem je vprašal, kako mi bo ime. Botra sta se spogledala, da prav natančno jima nihče ni rekel, ali ne ve morda babica. Babica da prav natančno ne ve in da je mislila, da bosta že botra vprašala. Nekaj da mora biti tako na »ert« ali »art« ali tako nekako, morda tudi na »azij« ali

»acij«. Tako so se zgovarjali. Lahko pa tudi »ošč« ali »ip«. Tako da so nekaj naročili.

In je dobri gospod Štepančič stopil po Mohorjev koledar in se mu je odprlo v novembru.

»Čisto prav. Šesti november. Sveti Lenart. Velik svetnik pred Bogom. Saj je sicer vse eno. Vsak svetnik je v nebesih in nobenega ne bo v svetosti prekosal. Na »art« je in naj bo Lenart!«

Tako sem dobil ime — zmerom sem častil Mohorja — postal, kar sem, Lenart pred Bogom in ljudmi.«

Slavko Bratina
(konec prihodnjic)

Poklon stoletni starki

Letos meseca maja je na goriški Livadi praznovala 100 let življenja častljiva starka Marija Zornik. Leto 1891 se zdi še zelo daleč za nami. V tistih časih sta Gregorčič in Aškerc pisala lepe pesmi za svoj narod, na tronu je že več kot štiri desetletja trdno sedel Franc Jožef in avstroogriški orel je prav tako trdno tiščal pod svojim okriljem našo domovino. V »Slovenski čitanki za tretji razred srednjih šol« (Mohorjeva družba v Celovcu 1892), ki je izšla v tistih letih, piše o tej domovini, da ji je mera okoli 400 štirijaških milj in je prežlahnten biser v kroni presvetlih vladarjev iz habsburške rodovine. Isto berilo pove, da na zahodu napajajo to krasno zemljo zelenomodri valovi bistre Soče in snežnica vnebokipečih gorskih vrhov. Na tem prizorišču je Marija preživela svoja otroška leta: rodila se je namreč v Bovcu 6. maja 1891 v domačiji na bovškem Dvoru, visoko v rebri pod Rombonom. Sedanji župnik mi je pokazal staro krstno knjigo, ki je preživela vse vojne vihre in jo hranijo v župnišču še danes: tam stoji v latinščini zapisano prav tako. Zdaj Marija že dolgo živi v Gorici in pred približno dvajsetimi leti sem postal njen sosed. Od takrat sem jo vedno opazoval in občudoval.

S tem spisom bi se rad poklonil njej in vsem starejšim ter zavrnil vedno bolj razširjeno miselnost, da so starci le breme, ki ovira noro drvenje današnjega sveta. Mnogi menijo, da življenje starcev nima nobenega smisla in marsikje po svetu se vedno pogosteje vzdigujejo glasovi, da bi za stare in neogljenke ljudi uvedli evtanazijo: to se pravi povzročitev smrti iz usmiljenja. V današnjem laičnem svetu se počasi ruši sveto spoštovanje starih ljudi prav tako, kot se

je zrušilo spoštovanje nerojenih otrok. To bo le nov korak v tisti napačni smeri, ki vodi v katastrofo naše družbe.

Današnji starci so še posebno vredni spoštovanja, saj so doživeli grozote dvakratne svetovne vojske in se po vseh nesrečah zopet vzdignili z voljo do življenja. Lahko so živ zglede mnogim mladim, ki dandanes žive v udobnosti in izobilju, pa ne znajo več verjeti v življenje in ga na razne načine uničujejo in zapravljajo.

Stara Marija Zornik je živ dokaz neukročene volje in izredne žilavosti. Dolgo let sem imel priliko opazovati, s kakšno močjo in trmo gre naprej. Onkraj ceste, prav nasproti mojemu domu, je njen vrt in na koncu majhna bajtica. Do 99. leta starosti je Marija tu živela čisto sama, šele zdaj se je preselila k svoji hčerki. Zadnja leta je včasih hudo padla ali kaj zbolela. Ob takih neugodnih smo jo sosedje prepeljali v bolnico, a tam ni dolgo zdržala. Ko so zdravniki šele tuhtali, kaj bi z njo, je bila ona že naveličana in brez obotavljanja podpisala izjavo, da gre na svojo odgovornost domov: in je šla. Njeno pravilo je pač tako, da se je treba z življenjem spoprijeti bojevito. Tako je vedno delala.

ŽIVLJENJE NA LIVADI

V mladih letih je na kmetiji gara la od zore do mraka. Ko se je razvnela prva svetovna vojska, je bila Marija stara že 24 let. Ljudje so morali zapustiti Bovec in oditi v begunstvo. Njena družina se je ustavila

nekje v bližini Gradca. Marija se je v begunstvu poročila in tam se ji je rodila prva hčerka. Po končani vojski se je mlada družina vrnila v domače kraje, čeprav je bilo tu vse porušeno in razdejano. Marija je nekega dne na goriški Livadi, kjer so bila takrat še sama polja, srečala predstavnika slovenske zadruga Svoj dom, ki je takrat po ugodnih cenah delila parcele. Na kupljenem zemljišču sta si z možem naredila hišico in tu je Marija stanovala do zdaj. Svoj čas je pomagala tudi pri Katoliškem glasu. Z vozičkom je prevažala komaj natisnjene izvode iz tiskarne na glavno goriško pošto, od koder so jih razpošiljali.

V njeni revni hišici sem jo zadnjič obiskal oktobra leta 1989. Imel sem s seboj magnetofon in starka je bila zelo vesela, da mi lahko pripoveduje. V pripoved je vložila vso razpoložljivo silo. Spomini so jo tako prevzeli, da je tudi vstala pokonci, se kar brez palice postavila sredi kuhinje in krilila z rokami ter hitela opisovati razna doživetja. Zdelo se mi je, kakor da mi hoče s svojo ognjevitostjo razkriti obrazec, ki jo je pripeljal v 99. leto starosti. Sledil sem neke vrste pospešenemu tečaju za do jemanje stoletne izkušnje: trajal je približno 100 minut. Iz njega sem odnesel temeljno pravilo: za človeka je poglavito, da se ne da nikoli ukrotiti, da se nikoli ne vda in obupa.

Marija zna še zdaj izvrstno pripovedovati. Nič ne meša pojmov in tudi ponavlja se ne. Lahko bi ji zavidal marsikateri mlad človek. Pri slovenski govoricu je ohranila do danes bovški naglas in z neverjetno lahko

to zna preiti na italijanščino ali nemščino.

Marijo od blizu opazujem, medtem ko mi pripoveduje. Koža je kakor ustrojena, vsa je nagubana in podobna pergamentu. Zdi se, kakor da ji je dolgo življenje vsa tkiva izmozgalo in da ji koža pokriva kosti. Oči so skoraj zaprte, uhlji prosojni, ustne mišice ohlapne, roke koščene, a še močne in lasje, ki silijo izpod rute, še gosti in živi. V vseh potezah je slutiti neko moč, ki se še noče vdati.

Mislil sem, da se bo starka utrudila in da bova pogovor kmalu končala. Po eni uri je trak v magnetofonu pošel, ona pa ni kazala znakov utrujenosti. Govorila je še in še in ko sem po beli vrtni stezici odhajal od nje, je še pravila za menoj.

ŽIVLJENJE NA VRTU

Najrajši sem opazoval Marijo, ko je kaj delala na vrtu. Iz podstrešnega okna je videti na njen vrt kot iz ptičje perspektive. Ure in ure si je upala čistiti grmovje, mahati s srpom in grabiti pokošeno travo ter vejveje. S tem je potem sredi vrta zakurila in, če je bila trava še malce vlažna, se je peklensko kadilo. Ona je stopicala okoli ognja in ga vztrajno urejala, da bo delo dobro opravljeno. Veter ji je nosil dim v obraz, a se ni umaknila in niti zakašljala ni. Neugnano, kakor vedno v življenju, je vztrajala na svojem položaju. Ob takih prizorih sem imel občutek, da gledam prizor iz pravljic. Bila je prikazen iz preteklosti, utelešena v eno samo koščeno voljo.

Od vrtnega vhoda do Marijine hišice pelje pobeljena stezica. Vsakih par mesecev, ko se je belina zamazala, je pripravila Marija vrč novega apna in sklonjena, s čopičem v roki, pobelila kakih 20 metrov dolgo stezo med zelenjem. Na pol slepa starka je to počenjajala, da jo je bela proga na gotovo vodila med temnim zelenjem, ko je šla v večernem mraku zaklepat vrtni vhod.

Včasih je ob takih prilikah stopila na cesto. Oprta na palico, grozeča v nastopu kot svetopisemski prerok, je izkričala svojo obsodbo podivjanemu svetu. Nato je še nekaj časa rožljala s šopom ključev, ko je zaklepala, ter počasi, opirajoč se na palico, odcepljala proti hiši. Skozi okno je bilo videti, da je še pozno v večer gorela luč. To je bil znak, da stara Marija še živi in da se njena neugnana duša ni še utrudila, čeprav ima na grbi celo stoletje.

D. Čotar

adsGlenAMEC0110

ŠTEVILNE UGODNOSTI OD 14. DO 17. LETA

Pridi tudi ti v družbo lastnikov računa JEANS!
Imel boš precej ugodnosti: izredni popusti v številnih športnih, glasbenih in modnih trgovinah, brezplačne vstopnice, popusti na vstopnice za koncerte in razstave.
Dobil boš posebno magnetno kartico JEANS CARD, s katero boš lahko na banki sam dvigoval potrebne vsote.
In nenazadnje ti bomo vsak mesec pošiljali domov list »JC notizie«, na katerem boš dobil popoln seznam vseh mesečnih ponudb.

TUDI JAZ

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

Spoštovani gospod urednik!
K pisanju me je spodbudilo vabilo, ki ste ga objavili, 13. junija, na 1. strani. Opozoriti bi namreč hotel na nekoliko neobičajen problem, ki se tiče naših simbolov. V Nabrežini, v kateri obstaja bogata kamnarska tradicija, so v zadnjih časih obnovili kamnoseški tečaj. Pobuda je vsakakor hvalevredna in izraziti je treba vse priznanje tistim, ki so jo omogočili in ki jo uresničujejo. Zgodilo pa se je, da je eden izmed gojencev tega tečaja na obnovljenem kamnitem portalu (»kaluoni«) izklesal tudi znak IHS, a brez križa nad črko H. Stvar me je zbudila v oči, saj se ta znak običajno pojavlja s križem.

Ob tem se mi postavlja vrsta vprašanj. Najprej bi želel vedeti, ali je napis IHS brez križa nad črko H sploh »pravilen«, seveda izhajajoč iz zadevne tradicije. Poleg tega bi želel tudi vedeti, kaj pravzaprav pomeni napis IHS. Večkrat sem slišal razlago, da je to kratica za grški izraz Iesus Hristos Soter (Jezus Kristus Odrašenik), toda vprašujem se, ali ni možno, da IHS pomeni In Hoc Signo (v tem znaku). V tem drugem primeru bi seveda bil križ nad črko H bistvenega pomena. Dobro bi bilo, da bi vsa zadevo pojasnil strokovnjak.

Lep pozdrav!

Devin, 17. junija 1991

Kdo je ustrelil zakonca iz via Rossetti?

Leta 1957/58 je italijanski ilustrirani tednik »Epoca« v nadaljevanjih objavljala »Poročila nekega angleškega obveščevalca«. V enem od nadaljevanj je zapisano, da bi morali imeti »sestaneke z nekim parom slovenskih zakoncev, toda par ni prišel na sestanek, ker so jih prej eliminirali«, to pa da je bilo delo italijanske protišpijonaže.

Bralec

Opomba: To je še ena domneva več o skrivnostnem umoru zakoncev Stanka Vuka in njegove žene. Resnice pa še vedno ni na dan, kajti tisti, ki vedo zanjo, pravijo, da ni še prišel čas za ime organizatorja in storilcev.

Ured.

Slovenec pred izidom

Med številnimi preobrti in novostmi zadnjega leta je tudi ta, da se v Ljubljani pripravljajo na ponovno izdajanje dnevnika Slovenec, časopisa, ki ima zelo bogato in burno preteklost: začel je izhajati leta 1865, leta 1883 je postal dnevnik, leta 1945 pa je bil ukinjen.

Slovenec si želi najtesnejšega sodelovanja z vsemi Slovenci v eni narodni, kulturni in duhovni družini, zato pričakuje svežih in celovitih novic, dopisov, oglasov in dobrih želja tudi od rojakov izven domovine.

Vsi, ki si želijo postati naročniki novega dnevnika, lahko odpošljejo naročila in prispevke v sklad Slovenčevega tiska v Ljubljani. Devizni račun Slovenca je odprt pri Ljubljanski banki št. 50100-620-77214/3 (s pripisom: naročnina, prispevek...). Cena za Italijo znaša 1500 lir za izvod.

Podpora republikli Sloveniji

Ko stoji Slovenija, da proglasi svojo neodvisnost in suverenost, so zastopniki stranke SSK v vseh izvoljenih telesih dali pobudo, naj si posamezni sveti (občine, obe pokrajini in dežela) zavzamejo za to, da bi rimska vlada priznala suvereno Republiklo Slovenijo.

Otroški zbor iz Števerjana pod vodstvom Valentine Humar ob nastopu za materinski dan v Nabrežini

Novice iz Beneške Slovenije

Škof Metod Pirih v Benečiji

Škof M. Pirih je v četrtek, 13. junija, obiskal Beneško Slovenijo. Najprej se je srečal z nadškofom Battistijem v Vidmu, s katerim si nista tuja, saj sta se že večkrat srečala.

Nato je odšel v Čedad na sedež kulturnih društev v videmski pokrajini. Pozdravil ga je prof. Viljem Černo in mu orisal položaj Slovencev v videmski pokrajini. Škof je bil v spremstvu generalnega konzula v Trstu Jožeta Šušmelja.

V Čedadu ima sedež tudi društvo in zadruga DOM, njeni člani predvsem beneški duhovniki. Tudi njih sedež je škof msgr. Pirih obiskal. V Nadiških dolinah je kup problemov, med temi tudi pomajkanje slovenskih duhovnikov. Že več kot 20 let ni bilo nobenga poklica iz teh dolin. Zato so manjše župnije brez redne nedeljske maše. Namesto maše imajo le verska srečanja, ki jih vodijo redovnice. Nekateri so pisali o »maši brez duhovnika«, toda ne gre za mašo, temveč za verska srečanja, pri katerih berejo sv. pismo, imajo primeren nagovor in delijo sv. obhajilo. V videmski škofiji je več takih župnij in ne samo v Benečiji.

Bojimo se, da bomo k temu prisiljeni tudi na Goriškem in Tržaškem, če nam ne pride na pomoč od zunaj kak nov duhovnik.

Občinski statuti

Kot drugod se tudi v beneških občinah sprejemajo novi občinski statuti. Zanimivo je videti, kakšen odnos zavzemajo do slovenščine. V Tipani npr. je 5. člen, ki pravi: »Občina pospešuje na socialnem in kulturnem področju pobude primerne za ohranjanje in uveljavljanje slovenskega jezika in za očuvanje zgodovinskega, etničnega in kulturnega bogastva v krajevnih skupnostih.«

V sovodenjski občini je v občinskem svetu manjšina stavila predlog,

naj se v statutu vnese tudi, da občina pospešuje kulturno bogastvo s posebno pozornostjo do domačega jezika in kulture. Predlog je večina (demokristjanov) zavrnila.

V Špetru sprejeti občinski statut pa v 4. čl. priznava »slovenske korenine ljudstva, kulture in jezika domačega prebivalstva.«

Kako se v teh krajih nekateri domačini še vedno bojijo vsega, kar diši po slovensko.

Izvestje za šolsko leto 1989-90

Še pred koncem letošnjega šolskega leta je izšlo Izvestje srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem za šolsko leto 1989-90. To je XLIII. letnik, a 39. zvezek, ker so bili pred leti nekateri letniki združeni v en sam zvezek. Publikacijo so izdala ravnateljstva slovenskih srednjih šol, uredil pa jo je prof. Robert Petaros. Za opremo je poskrbel Fabio Smotlak, tiskala pa jo je tiskarna Graphart.

Tokratni zvezek je nenavadno obsežen, saj šteje kar 136 strani. Na prvih straneh (nad 30 strani) prof. Umberto Mamolo objavlja obsežno in zanimivo raziskavo o celodnevni šoli. Nato pa sledijo, kot je že ustaljena navada v tej publikaciji, pregledi posameznih šol od višjih srednjih šol (znanstvenega in klasičnega liceja, učiteljskega, trgovskega tehničnega zavoda in poklicnega zavoda) do vseh sedmih nižjih srednjih šol. Za vsako šolo so navedeni številni podatki. Njihovo jedro pa seveda sestavljata seznama profesorskih zborov in dijakov. Zadnje strani so posvečene statističnemu pregledu in zapisom iz življenja in dela naših šol.

Kot že vrsto let, so za tiskarske stroške tudi tokrat prispevali slovenski denarni zavodi na Tržaškem, in sicer Kmečka in obrtna hranilnica v Nabrežini, Hranilnica in posojilnica na Opčinah ter Tržaška kreditna banka. (mab)

Poslikan prezbiterij sv. Janeza Krstnika v Štivanu

Nabrežina

Sveti Vid, češenj sit, smo rekli; a letos jih je malo zaradi dežja in tudi na trgu so strašno drage! Pa naj povemo, da je ves junij »sit« — prenasičen — ob koncu šolskega leta z raznimi zaključnimi prireditvami, razstavami in še z izpiti ter vsemogočimi »festivali«, ki trajajo vsaj tri večere. A kljub vsemu se je šolsko leto končalo z zahvalnimi mašami ter z zahvalami učiteljskemu zboru in drugim.

Med vsemi prireditvami izstopa pevski koncert društva Igo Gruden 9. junija z naslovom »Deset let brez Radoviča«. Dekliški zbor je nastopil pod vodstvom Ksenije Kos in zapel deset pesmi. Moški zbor Igo Gruden pa je, pod vodstvom Aleksandra Rojca, odpel prav tako 10 pesmi. Torej: iz »megle« le posije sonce in nas zopet greje... Čestitamo!

Sedaj pridejo na vrsto počitniške kolonije, Praznik vina, Živ žav, Breg in Sosljan, pa tudi že dolgoletne počitniške mladinske maše in igre vsako sredo ob 9. uri. Važen dogodek bo v nedeljo, 30. junija, ko bomo obiskali Slomškove kraje: Ponikvo, Slom in druge... v bližini Rogaške Slatine in Celja. Bog daj srečno, poučno, veselo srečanje v Štajerski deželi... Pridite z nami!

Opčine - Pojasnilo škofovega vikarja

Po raznih srečanjih in številnih pismih (objavljenih v raznih listih) so člani župnijskega pastoralnega sveta na Opčinah v začetku junija ponovno poslali g. škofu Bellomiju pismo o zadevi župnije sv. Jerneja na Opčinah. Pismo je podpisalo 14 oseb, ki pa niso vse člani žup. past. sveta. Ker v pismu ni župnikovega podpisa, ne moremo govoriti o ž.p.s., še manj pa more ta »svet« zahtevati, da mu škof odgovori o tako važnem vprašanju. (Pismo je objavil Primorski dnevnik 12. junija).

1. Slovenski salezijanci na Opčinah, ki so odvisni od salezijanskega vodstva v Ljubljani, imajo v svojih rokah Marijanišče in župniji Repentabor in Trebče. V pripravi so popravila v Marijanišču, da bi tako ta »zavod« le postal središče za mladino. To delo bi bilo gotovo še bolj omogočeno, če bi slovenski salezijanci prevzeli tudi skrb za župnijo sv. Jerneja na Opčinah. O tem načrtu se govori že dolgo let in salezijanci so izrazili svojo pripravljenost za to novo skrb, čeprav so sedaj v Sloveniji potrebe po njihovi zavzetosti zelo velike. Pod sedanjim škofom so se vršila razna srečanja, ki so pripeljala do zaključka, da slovenski salezijanci končno letos v avgustu prevzamejo župnijo sv. Jerneja. Župnik Vili Žerjal bi moral torej v avgustu prevzeti drugo župnijo (zato je sedaj samo župnijski upravitelj). Vse dolžnosti in pravice pri delu v župniji bi bile določene v posebni pogodbi med tržaško škofijo in salezijanskim inšpektoratom v Ljubljani.

Ko so na Opčinah to zvedeli, so zagnali krik, da hoče škof umakniti žup. Žerjala in na njegovo mesto poslati italijanskega župnika. Od tod toliko podpisov in govoric za župnika!

Kako je mogoče našemu g. škofu pripisovati tak načrt, pa vsem drugim, s katerimi se je škof posvetoval? Kje bi škof našel italijanskega duhovnika, ki bi bil pripravljen sprejeti tako nalogo? Ali nista krik in vik

Varnost in okolje

V ponedeljek, 24. junija, bo v Trstu zanimiva in aktualna okrogla miza na temo za pravo ravnovesje med zahtevami energetike, varnosti in okolja — primera Krškega in Tržiča. Gre za razpravo o jedrski elektrarni v Krškem, premogovni centrali v Tržiču, možnih nevarnostih in pa dejanskem onesnaževanju na stičišču med Furlanijo-Julijsko krajino in Republiko Slovenijo. Srečanje je organiziral Krozček za družbeno vprašanja Virgil Šček iz Trsta.

Ob okrogli mizi bodo slovenski minister za varstvo okolja in urejanja prostora inž. arh. Miha Jazbinšek, direktor republiške uprave za jedrsko varnost mag. Miroslav Gregorič, strokovnjaki iz komisije za okolje SSK, povabljeni pa so bili še vidni zastopniki družbe ENEL.

Srečanje bo v dvorani zavarovalnice Assicurazioni Generali Baroncini v ul. Trento 8, ki je bila prijazno dana na razpolago. Začetek ob 17.30.

† Savina Remec

Prejšnji teden je po mučni bolezni umrla bivša dolgoletna napovedovalka na slovenski radijski postaji Trst A Savina Remec. Bila je predana svojemu poklicu in se živo zanimala za gledališko umetnost.

le izraz bojznosti, da bi salezijanci z delom v župniji poživeli krščansko delo za mladino in krščansko kulturno dejavnost? Ali moremo reči sedaj salezijancem, da jih ne rabimo in sprejeti možnost, da se od nas poslovijo, kakor so to naredili slovenski frančiškani? Kdo naj prevzame to odgovornost?

2. Člani župnije v pismu vprašujejo, ali škofova listina iz leta 1966 še velja. Kakor vem, je škof Bellomi že večkrat poudaril, da ta še velja. O tem smo večkrat govorili in g. župnik je bil o tem tudi obveščen.

Listina nadškofa Santina je iz leta 1966, ko je bila ustanovljena župnija Marije Kraljice sveta. Pri ustanovitvi te nove župnije nisem imel besede. Prosil pa sem g. nadškofa, naj s posebnim dokumentom poudari, da župnija sv. Jerneja ohrani svoj slovenski značaj. Posebno se mi je zdel potreben poudarek za katoliške organizacije in za večje zunanje slovesnosti. S tem pa ni bilo rečeno, da je bila župniku odvzeta dolžnost, da poskrbi za vse vernike v svoji župniji, ene ali druge narodnosti. Dokument sicer ni popolnoma jasen, a ni tako ekskluziven kakor bi si nekateri želeli. Mislim pa, da ga sedanjí škof lahko dopolni.

Toliko v vednost
**Lozje Škerl
škofov vikar**

Sv. Ivan

Ob sklepu akcije, ki je trajala dalj časa in med katero so številni Svetoičančani in prijatelji velikodušno prispevali za kritje dela stroškov ob nujnih preureditvenih delih Marijinega doma, se je upravnemu odboru omenjenega doma zdelo primerno, da priredi družabno srečanje. Ob vselem razpoloženju se je v nedeljo na dvorišču kolonije Slokad v Dragi zbralo veliko število prijateljev, ki jih je nagovoril g. Milan Nemač. Srečanje je obsegalo tudi nagradno tombolo in zabavni spored, ki sta ga pripravila in izpeljala Marijan Kravos in Marko Kandut.

Skozi cerkveno leto

V nedeljo, 16. junija, smo s cerkvenim pevskim zborom Rupa-Peč prehodili cerkveno liturgično leto ob koncertu na Mirenskem Gradu. Ta pevski zbor je z nedeljskim programom že nastopil na Gradu. Prav je bilo iz dveh razlogov: ker je cerkev na Gradu prav primerna za slične koncerte; drugič, ker je zbor nudil priljubljenost, da ga slišijo tudi drugi, saj to zasluži s svojim izbranim programom in dovršenim izvajanjem.

Program je bil tako izbran, da je vsaka liturgična doba prišla na svoj račun. Najprej so izvajali adventne pesmi, sledile so božične, postne, velikonočne, binkošne in za zaključek dve Marijini. Zbor je pel v prezbitariju, na orgle ga je na koru spremljala prof. Lojzka Bratuževa, a imel si vtis, kot da orgle igrajo kje ob oltarju. Mislim, da je to dokaz, kako da ni potrebno, da zbor poje na koru, tudi če gre za orgelsko spremljavo. Le drugačen je namreč vtis, če zbor poje pred poslušalci in ne za njihovim hrbtom na koru.

Pa še eno opombo bi imel: cerkve so primeren kraj za nabožno pesem, ne samo med liturgijo, tudi za koncerte. Toda udeleženci ne smejo cerkve spremeniti v koncertno dvorano z neumestnim ploskanjem med izvajanjem sporeda. Liturgična pesem govori s svojim besedilom, z melodijo, s človeškimi glasovi in orgelsko spremljavo. To je toliko bogastva za uho in srce, da je za uživanje pogoj zbranost in poslušanje; ploskanje med izvajanjem samo moti ta užitek. Priznanje zboru naj bo aplavz ob koncu programa. Tako bodo slični koncerti tudi molitev, kar so končno vse liturgične pesmi.

Naj nihče teh misli ne jemlje kot kritiko k nedeljskemu koncertu, temveč samo kot dobrohoten nasvet za bolj primerno izvajanje koncertov v liturgičnih prostorih.

K. Humar

Novi pokrajinski predsednik

Po odstopu Criscija je bil izvoljen za pokrajinskega predsednika Gino Saccavini, ki je že prisegel in s tem postal pravnomočni predsednik.

Čestitamo in želimo, da bi bil odprt tudi do potreb slovenske skupnosti v goriški pokrajini.

Dvanajstletno kovanje političnega kapitala Občinske enotnosti v Sovodnjah

Zamisli sovodenjske občinske uprave, da bi v vasi zgradila večnamensko zgradbo (socialni center) je stara dvanajst let. 25. maja 1989 zasledimo v časopisju podatek, »da bo občina prodala tri svoje parcele pri Štandrežu Industrijskemu konzorciju. Izkupiček pa bo služil za dograditev nove stavbe, v kateri bo prostor za knjižnico, ambulanto, pošto, skladišče za občinska vozila in drugo.«

Februarja 1980 je občinski svet sprejel sklep glede deželne prispevka za gradnjo centra v vrednosti 335 milijonov lir, kar je bilo tudi vnešeno v proračun za leto 1980. Župan Češut je takrat podčrtal, da se bodo s tem dejanjem »zmanjšale težave, ki jih bo nova uprava imela na svojem začetku«, saj so se bližale volitve.

V volilnem programu liste Občinske enotnosti za občinske volitve leta 1980 je zapisano: »Kljub temu čakajo bodoče upravitelje nove naloge. Tako bodo morali prevzeti na-

se skrb za izgradnjo novega socialnega centra v Sovodnjah... za kar je že izdelan okvirni načrt in tudi zagotovljen del sredstev.«

Toda v naslednjih letih se je oprevana pobuda o večnamenskem centru razblinila. Najprej je bil izkupiček od prodaje omenjenih zemljišč (78 milijonov lir) leta 1981 namenjen za dograditev občinske telovadnice; zemljišče, ki je bilo takrat namenjeno za socialni center (nasproti posojilnice), je danes baje namenjeno drugače; skladišče se nahaja v bivši šoli v Gabrjah; občinska garaža je dobila svoj prostor tik ob otroškem vrtcu (!); poštna uprava si je sedež že zgradila ob vhodu v vas; knjižnica in ambulanta sta še vedno v stisnjenih prostorih na občini. Leta 1983 je občina kupila (še vedno razpadajočo) stavbo v ul. Brenner, ki naj bi bila nova lokacija za socialni center. Takrat so odobrili okvirni načrt in prošnje za finančna sredstva (336 milijonov lir). Izvršilni načrt je bil odobren oktobra 1988. Stroški so poskočili na 480 milijonov lir. Vsota je bila vključena v proračun leta 1989. V proračunu za leto 1990 je vsota krita in razčlenjena s posojili države, domače posojilnice ter s prispevkom dežele. Oktobra 1990 je podžupan, v odsotnosti župana, seznanil občinski svet o dražbi zakupa del za gradnjo centra. Najboljša ponudba podjetja je bila za 19 odstotkov večja od sklicne cene — kar naj bi bremenilo upravo za dodatnih 100 milijonov lir.

Zanimivo je dejstvo, da programski dokument delovanja za leto 1991 sicer omenja poročilo o centru, ne najavlja pa nabave potrebnih finančnih sredstev. Prav tako v proračunu ne zasledimo o centru ne črke ne številke. Zato se občani upravičeno sprašujemo, ali je uprava opustila zamisel izgradnje socialnega centra? Ali bodo možje Občinske enotnosti, socialkomunistične koalicije, svoj »politični kapital« začeli graditi na kaki drugi »lokaciji« še za nadaljnjih 11 let? Mogoče novoizvoljena uprava ne soglašajo z izbirami prejšnje, ali pa še ni dobila pravega zagona?

Remo Devetak

Orgelski koncert na Sv. Gori bo v petek, 28. junija ob 20. uri. Nastopil bo Dimitrij Reje

Gabrje

Kulturno društvo Skala je v domači vasi priredilo 8. junija četrti koncert pod nazivom »Na borjaču«. Nastopila sta zbor Skala in Uranar iz Gorenje vasi — občina Škofja Loka, ki je tako vrnil obisk.

Prvi je nastopil domači zbor Skala, ki ga vodi Rozina Konjedic. Zapeli so pesmi skladatelja J. Gallusa in počastili njegovo 400-letnico smrti. S pesmijo Ave verum so se poklonili 200-letnici Mozartove smrti, ob koncu pa so zapeli še venček slovenskih in furlanskih narodnih.

Moški zbor Uranar pa se je navdušenemu občinstvu predstavil predvsem z rudarskimi pesmimi pod vodstvom Janeza Čadeža. Ob ustanovitvi (1983) so zbor sestavljali izključno rudarji iz Žirovskega vrha. Preproste pesmi, ki jih le redko slišimo, so naletele na topel sprejem obiskovalcev borjača. Vsi prisotni so lep kulturni dogodek podaljšali v prijateljsko kramljanje ob kozarcu domače kapljice. Remo Devetak

Sekcija SSK občine Gorica

Pred dvema mesecema je bila ustanovljena sekcija SSK za občino Gorica, kakor je bilo že javljeno v našem časopisju. Ta bo združevala in koordinirala delo štirih podsekcij: Gorica mesto, Štandrež, Podgora in Ločnik ter Pevma-Oslavje in Štmaver.

Do nastanka take sekcije je prišlo po spoznanju, da je za uspešnejše delovanje naše stranke na Goriškem in v mestu samem nujna temeljita organiziranost in pa tesnejša povezanost med samimi sekcijami.

Pri tem naj bi se okoristilo predvsem mesto samo in tiste vasi, ki so narodnostno bolj ogrožene, v katerih pa živi precejšnje število Slovencev. Mislim na Ločnik in Podgoro pa tudi na mestno četrt Sv. Ana - Sv. Rok. In ravno v teh predelih stranka skoraj da ni prisotna in tu živeči Slovenci bolj kot drugje čutijo njeno oddaljenost.

Novoustanovljena sekcija občine Gorica krije sektor našega ozemlja, v katerem stranka črpa skoraj dve tretjini svojih glasov. To dejstvo je samo po sebi zelo zgovorno in izpričuje važnost in pa politično težo te sekcije, istočasno pa nalaga težavne naloge odgovornim za slovensko politiko našega mesta in tudi goriške pokrajine. Pojavlja se tu vprašanje, kaj je s slovenskimi glasovi oddanimi italijanskim strankam, torej strankam, ki jim je slovenstvo deveta briga, strankam, ki se sicer proglašajo za demokratične in odprte do nas, so pa vedno na raznih forumih glasovale in še glasujejo proti rabi slovenskega jezika v javnih upravah, proti zaščitnemu zakonu, ki bi upošteval vse naše pravice in sedaj še proti takemu statutu goriške občine, ki bi jasno in nedvoumno priznal prisotnost slovenske skupnosti na tem ozemlju kot dragocen in nenadomestljiv element kulturnega bogastva našega mesta. Slovenska skupnost, danes bolj kot kdaj prej, nosi težo in odgovornost narodnostne obrambe v zamejstvu; ob spremenjenih razmerah v matični domovini pa pričakuje tudi odgovoren in enoten pristop vseh zamejskih Slovencev k narodnoobrambenemu programu, ki ga naša stranka od svoje ustanovitve izvaja.

K. Brešan

Štandrež

Preteklo nedeljo (16.6.) smo imeli v naši župniji veseli praznik prvega sv. obhajila. Dolgo se je nanj pripravljalo sedem naših otrok, ki so se vse preteklo šolsko leto zbirali pri nauku v župnijskem domu, kar po dvakrat na teden. Tako so se zadoštno pripravili na sv. spoved in obhajilo. In v nedeljo so zares zbrano obhajali dan svojega prvega intimnega srečanja z Jezusom. Spremljani od staršev in sorodnikov so z gorečimi svečami v rokah, vstopili v cerkev, ki je bila bogato okrašena in razsvetljena in kjer jih je sprejela pozdravna pesem mladih pevk. Zavzeto so sodelovali pri bogoslužju ter obnovili krstne obljube in darovali

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL - GORICA

GLASBENI POKLON GOJENCEV

ob zaključku šolskega leta

Nastopajo gojenci orgel, solopetja, flavte in godalni kvartet. Kot gost sodeluje Baročni trobilni trio Centra za glasbeno vzgojo iz Nove Gorice.

■ Cerkev sv. Ivana
Sobota, 22. junija 1991 ob 21. uri.

sveče, da so svetile ob oltarju. Fantič in deklica sta v imenu vseh podala kratek pozdrav Jezusu in vsem navzočim. Tudi mašna berila sta prebrala dva prvoobhajanca, nato pa so vsi povrsti glasno izrazili svoje prošnje pri skupni molitvi. Pri darovanju so spet vsi poklonili svoj dar na oltar in se potem še nadalje pobožno pripravljali na sprejem Jezusa v svoja srca. Z njimi so pristopile k obhajilu tudi njihove mamice, nekaj sošolcev, vse mlade pevke in precej vernikov. Skupno so nato zmolili lepo zahvalno pesem, združeno s prisrčnimi prošnjami. Pri vsej slovesnosti jim je ubrano prepeval mladinski pevski zbor.

Po maši so v župnijskem domu skupno s starši in prijatelji bili deležni okusne malice in prejeli lepe darove in spominske slike. Zvečer so spet prišli k Jezusu v cerkev, da so prepevali litanije nebeški Materi in prejeli božji blagoslov. Naj bi jim ta dan bil začetek še bolj srečne življenjske poti v družbi z dobrim Jezusom.

Knjiga o Sv. Višarjah

Kot piše beneški DOM, je ukljanski župnik Mario Garjup napisal knjigo o Sv. Višarjah. Predstavili jo bodo v nedeljo, 30. junija, na Trbižu na sedežu Turistične ustanove. Uvod v knjigo je napisal nadškof msgr. Alfred Battisti.

Knjiga je napisana v italijanščini z naslovom Il santuario di Monte Lussari in Val Canale.

OBVESTILA

Romanje na Trsat organizira goriška Mar. družba in sicer v soboto 6. julija. Vpisovanje pri voditelju dr. K. Humarju.

Sv. birma za slovenske birmance v Gorici bo v nedeljo 23. junija ob 11.30 v cerkvi sv. Ivana.

V Rižarni v Trstu bo v nedeljo, 23. junija, ob 17. uri vsakoletna sveta maša za vse žrtve zadnje vojne. Maševal in govoril bo dr. Angel Kosmač.

Klub prijateljstva vabi na srečanje v nedeljo, 26. junija, ob 17. uri v ulici Donizetti 3. Na programu bo predvajanje filmov, razgovor o prihodnjem izletu in družabnost.

DAROVI

Za sklad M. Čuk: II.r. Župančič - Gorica 35.000 lir.

Za Katoliški glas: N.N. 100.000 lir.

Za Cerkev v Cerovljah: v spomin na nečaka in bratranca Ivana Godniča daruje druž. Legiša, Cerovlje 100.000 lir.

Ob prvi obletnici smrti dragega Romana darujejo brat in sestra za Dom srečanja na Višarjah 25.000 in za Dom na Sv. Gori 25.000 lir.

Za cerkev Sv. Jožefa v Ricmanjih: J. Č. 100.000 lir.

Ob krstu Vida Di Lenardo darujejo starši za cerkev v Cerovljah 100.000; nona Marta, druž. Igo Legiša in R. Pavlica po 50.000; za cerkev v Mavhinjah po 50.000 druž. Igo Legiša in nona Marta; R. Pavlica pa 50.000 lir za Zavod sv. Družine.

Za slovenske misijonarje: N.N. upokojenka 1.000.000.

Za misijonarja Ivana Bajca: N.N. 400 DM, 400 USA dol, 50 kanad. dol, 600.000 lir.

radio

Sporod od 23. junija do 29. junija 1991

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladinski oder: Frane Puntar: »Medved z vrtnico«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev. 13.25 Glasba po željah. 14.10 - 19.00 Nedeljsko popoldne: Posnetek proslave ob 200-letnici osnovne šole Fran Milčinski na Katinari.

Ponedeljek: 10.00 Poročila in pregled tiska. 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja. 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini.« 11.50 Slovenska lahka glasba. 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi. 13.25 Gospodarska problematika. 14.10 »Veselo na otroškem valu.« 16.00 Mi in glasba. Antonio Smareglia: Flamski slikarji, opera v treh dejanjih. 17.40 Mladi valj.

Torek: 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini.« 11.50 Slovenska lahka glasba. 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Mi in glasba. Antonio Smareglia: Flamski slikarji, opera v treh dejanjih. Drugo dejanje. 17.10 Pesniške podobe.

Sreda: 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini.« 6. del (ponovitev). 11.50 Slovenska lahka glasba. 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi. 13.25 Na goriškem valu. 14.10 Na goriškem valu. 16.00 Mi in glasba. Antonio Smareglia: Filmski slikarji. Tretje dejanje. 17.00 Poročila in kulturna kronika. 17.10 Slovenska literatura na stičišču z italijanskim svetom.

Četrtek: 8.10 Slovensko denarništvo v Trstu. 8.40 Priljubljene melodije. 9.30 Obvezna smer - vzhod. 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini.« 7. del. 12.00 Spoznavajmo Slovenijo. 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi. 14.10 Dvignjena zavesa. 16.00 Mi in glasba. Glasbena kronika s Hrvaškega. 17.10 Četrtekova srečanja.

Petek: 11.30 Alojz Rebula: »Enej Silvij Piccolomini.« 8. in zadnji del. 12.40 Z lanskega tekmovanja Seghizzi. 13.25 Narodnozabavna glasba. 14.10 Otroški kotiček: »Otroški knjižni sejem.« 14.30 Od Milj do Devina. 16.00 Mi in glasba. Skupina European Wind Soloists v palači Labia v Benetkah. 17.10 Kulturni dogodki. 17.40 Mladi val.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki (ponovitev). 10.10 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani. Simfonični orkester in Komorni zbor RTV Slovenija. 11.30 Ciril Kosmač: »Gosenica«. 14.10 Nediški zvon. 16.00 Moč tišine. 13. oddaja. 18.00 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991.«

DAROVI

Za cerkev v Ricmanjih: Roberto in Lorenca ob 5. obletnici poroke 50.000; Valerija Kuret za pok. Albina Berdona 20.000; N.N. Boršt za luč sv. Jožefa 10.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda: Ana Furlan, Trst 20.000; M.P. Trst, v čast sv. Leopoldu 50.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista in drugim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

KATOLIŠKI GLAS

Tednik
List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.
Uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 533177 poštni tekoči račun: 11234499
Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646
Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949
Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70%
Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice
Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo Società Tipografica Cattolica srl
Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318
Tiska: Tiskarna Budin v Gorici
Cena posamezne številke: 1000 lir
Letna naročnina: Italija 45.000
inozemstvo 70.000
zračna pošta 95.000
Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA

junij 1991

in okolica

Kdaj	Kje	Kaj	Prireditelj	
Sre. 5.	19.00	Doberdob	Zaključni nastop glas. šole	SKD Hrast
Sre. 5.	20.30	Sv.Štefan Ronke	KONCERT MePZ Podgora	KD Jadro
Sob. 8.	20.30	Katoliški dom	Zaključni nastop gojencev	SCGV E. Komel
Ned. 9.	20.00	Ž.c. Bovec	KONCERT GALLUSOVIH SKLADB	MePZ L. Bratuž
Pon. 10.	19.30	Ljudski radio	Predstavitve ljudske pesnice Cvetke Furlan - Vipava	Ljudski radio
Čet. 13.	20.30	Dvor. sv. Ignacija	ZAKLJUČNI NASTOP	SCGV E. Komel
Sob. 15.	20.30	Goriška stolnica	Orgelski koncert Paul Sifler	SKPD M. Filej
Ned. 16.	17.00	Mirenski grad	KONCERT S PESMIJO SKOZI C.LETO	MePZ Rupa Peč
Ned. 16.	pop.	Rovte	Koncert s spevoigro	KD Rovte, PD Podgora
Pon. 17.	19.30	Ljudski radio	VESELA IGRA...	Ljudski radio
Sob. 22.	21.00	Cerkev sv. Ivana	Zaključni nastop gojencev	SCGV E. Komel
Sob. 22.	20.45	Fogliano	REVIJA ZBOROV USCI	USCI, MePZ Podgora
Ned. 23.		Podgora	Gostovanje Slovencev z Dunaja	PD Podgora
24. - 30. junij		Lužnice	GLASBENI TEDEN	PD Podgora
6.- 7.julij		Števerjan	Festival Števerjan 91	SKPD F.B. Sedej
Ned.28.julij 19.00		Pevma	VESELA IGRA...	Oder 90

 Banca Agricola
Kmečka banka Gorica